

Akademisk frihet och skyldighet

Jag har med stigande förvåning och förskräckelse åsett hur den politiska styrningen etablerats och utvidgats på Högskolan Halmstad. Dagens utveckling, som jag förstår den och uppfattar den, innebär en inskränkning av den akademiska friheten och en abdikation från den akademiska skyldigheten. Med akademisk frihet avser jag att fritt få välja sina forskningsobjekt och metoder, och att fritt få meddela den vunna kunskapen. Med akademisk skyldighet avser jag den skyldighet en akademiker har att vara en kritisk och oberoende granskare av och i samhället.

Jag skulle uppskatta att få en debatt om detta då jag är beredd att förstå och därmed acceptera, eller att finna bekräftelse och därmed förvänta mig en förändring. En akademisk institution skall ju utmärkas av vilja att kritisera, debattera och att lära. Jag är däremot så tveksam till möjligheterna för en seriös debatt, att jag väljer att framföra det bekymmer jag känner, och den rädsla jag erfar, på detta monologa sätt.

Det jag avser är den oreflekterade och bekymmersfria införseln av Högskolelagens paragraf 5 som sker på högskolan. Lagen säger:

”5 § Högskolorna skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

I högskolornas verksamhet skall jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas.

Högskolorna bör vidare i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden.

Högskolorna skall också aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan.”

Högskolelag (1992:1434)

Idag utvärderas högskolans kurser, i alla fall på SET, inte utifrån hur studenterna upplever lärarens pedagogiska insats, utan huruvida mångfald och hållbar utveckling har behandlats. Oaktat om kursen gäller trollsländans liv eller budgeteringens funktioner, anses det speciellt viktigt att uppmärksamma mångfald och hållbar utveckling. Trollsländans och Budgetens roll när det gäller världsfreden, klassklyftorna eller rasåtskillnad, beroende på politisk böjelse, är för dagen inte något att speciellt belysa.

Efter denna text bifogar jag två kursplaner. Den första är den verkliga kursplanen som avser en fortsättningskurs i högskolepedagogik. Den andra är ett falsarium, den av mig korrigerade kursplanen där jag ändrat de politiska målen till mål som kursledningen sannolikt hade skrivit om kursen getts 1935, med samma attityd som idag gentemot politisk reglering av akademisk frihet och skyldighet.

Den dramatiska förstärkningen i denna fortsättningskurs i högskolepedagogik består i att det är en kurs som lärare känner sig tvingade att delta på, för deras anställnings skull. Med det tvånget i åtanke, och med de politiska målsättningarna som där skall, inte diskuteras och kritiseras, utan oproblematiserat relateras till lärarens utbildningssituation, ger mig, förläst på tyskt 20- och 30-tal, ohyggligt skrämmande associationer. En känd

tysk politiker från Nordrhein-Westfalen, disputerad i humaniora, skulle ha uttryckt sig värtaligt berömmande om tilltaget att föra in politiska idéer i förment fria akademiska kurser. Själv finner jag att vår akademiska skyldighet, att vara en kritiskt granskande institution i samhället, har här blivit den oreflekterade megafonens uppgift.

Jag anser att denna politiserande utveckling är farlig och måste hindras. Jag är förvisso samhällsvetare, men att finna en förklaring till politiserandets inträde i akademien är för mig en omöjlig uppgift. Måhända finner du mitt dragna svärd för akademisk frihet och skyldighet som Don Quijotes meningslösa och bisarra kamp mot väderkvarnar, grundat i vanföreställningar vunna genom idogt läsande av böcker som sedan länge alla andra slutat läsa. Om så, då hoppas jag givetvis att mitt agerande blir lika betydelselöst som Don Quijotes och till lika stor glädje för hans publik. Men om du finner mitt agerande som en nödvändig reaktion för att värna akademikerns samhällsroll, då hoppas jag att du bidrar till att stoppa detta vanvett och erosion av den akademiska professionalismen.

Öllsjö den 26 augusti 2010

Sven-Olof Collin

De följande nio sidorna (s.3-12) återger kursplanen för fortsättningskurs i högskolepedagogik, så som den har distribuerats till kursdeltagarna. De följande sidorna (s.13-15) är identiska med de första sidorna i den verkliga kursplanen, dock med korrigeringar avseende de politiska målen. Detta för att fästa uppmärksamhet på att det här rör sig om politisk reglering av akademisk verksamhet.

HÖGSKOLEPEDAGOGIK
Fortsättningskursen

ATT UNDERVISA I HÖGRE UTBILDNING II

En kursbeskrivning

Högskolan i Halmstad
v. 1035 – 1050

Mattias Nilsson

Välkommen

I den här kursbeskrivningen får du på ett övergripande plan veta vad du behöver göra för att kunna delta i de moment som kursen består av;

- En kursintroduktion
- Sju seminarier
- Tre till fyra auskultationer
- Ett examinationstillfälle
- Kursvärdering.

Examinator är
Mattias Nilsson
Telefon 035 – 16 74 89
E-mail mattias.nilsson@hh.se

Kursens syfte

Kursen syftar till att utveckla lärarens grundläggande förmåga för undervisande verksamheter inom högre utbildning. Kursens mål är att medverka till att kursdeltagarna skall ha ökat sina kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som grund för att arbeta professionellt som lärare inom högskolan.

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Färdighet och förmåga

- välja passande undervisningsformer för olikartade situationer, för att därmed kunna möta olika kravsituationer i mötet med studenter.
- bedriva undervisning i det egna ämnet utifrån generella målsättningar om genus, mångfald och hållbar utveckling.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- delta i ett samtal om lärprocesser inom högre utbildning och med hjälp av grundläggande pedagogiska begrepp och teorier redogöra för sin roll i andras lärande.
- redogöra för sin pedagogiska grundsyn och hur denna påverkar förhållningssättet till uppgiften att medverka i studenters lärande
- på ett konstruktivt sätt ta och ge kritik som avser egna och andras förmåga att bedriva undervisning.

Kursens innehåll

Kursens huvudsakliga innehåll berör lärares förmåga att planera, undervisa, examinera och utvärdera forskningsanknuten högskoleutbildning inom det eget och andras kunskapsområden för att därmed stödja studenters lärande. Kunskaper om samhällets mål och regelverk för högre utbildning behandlas också. Under kursen kommer genus- och mångfalds- och hållbar utvecklingsaspekter av undervisning att diskuteras.

Kursmoment

Kursintroduktionen, 1 september kl. 13.15-15.00

Vid kursintroduktion är det brukligt att kursdeltagarna får presentera sig, så gör även vi denna gång. Vid det här tillfället kommer kursen att presenteras av kursansvarig lärare och examinator och studieplanen gås igenom. Du kan ställa frågor om det som är oklart. Principerna för auskultationen och kollegial feed-back (Pia Ulvenblad) kommer att beröras. Hur examinationen ska genomföras och vad den ska innehålla kommer att vara ett betydelsefullt inslag.

I samband med kursstart ska du medverka till att bilda en arbetsgrupp om tre personer. Ert uppdrag är att lära känna varandra och utveckla denna bekantskap så att ni så snart det låter sig göras, kan besöka varandra vid aktivt utövande av lärarjobbet. Två besöker den tredje gruppmedlemmen, iakttar och reflekterar över det som händer för att sedan ge feedback till den som agerat. Alla ska ha varit iakttagna minst två gånger och varit med som observant minst fyra gånger. Därefter ska ni hitta tillfälle för att samtala om varandras arbetssätt och bemötande av kollegor och studenter på ett utvecklande sätt. Som förberedelse för dina egna auskultationer ska du läsa de artiklar som anges nedan och använda innehållet för att diskutera de andras undervisning.

En god hjälp har ni också av Gunnar Handals artikel ”Kritiska Venner”. Om denna text intresserar dig föreslår vi att du går in på Google och söker vidare på begreppet ”kritiske venner”. Där finns mycket att hämta.

Litteratur: Bell, M. (2001). Supported reflective practice: a programme of peer observation and feedback for academic teaching development. The international Journal for Academic Development, 6(1)

MacKinnon, M. (2001). Using observational feedback to promote academic development. The International Journal for Academic Development, 6(1)

Perspektiv på lärande, 15 september kl 13.15-15.00

Mattias Nilsson kommer att samtala om lärande och kunskapssyn ur olika teoretiska perspektiv. Till detta tillfälle ska du läsa del 2 och 3 i Bron & Wilhelmssons bok samt kapitel 1 och 2 i Hård af Segerstad m.fl. Inför seminariet bör du ha funderat kring några av de huvudfrågor som berörs t.ex.

Vad innebär det att lära?

Hur ser relationen mellan lärande och utveckling ut?

Hur ser relationen mellan kommunikation och tänkande ut?

Vad betyder lärsituationens inramning för lärandet?

Litteratur: Bron, A. & Wilhelmsson, L. (red.). (2005). Lärprocesser i högre utbildning. Malmö: Liber

Hård af Segerstad, H., Klasson, A. & Tebelius, U. (2007). Vuxenpedagogik. Lund: Studentlitteratur

För den som vill läsa något om det sociokulturella perspektivet kan vi rekommendera:
Säljö, R (2000). Lärande i praktiken. Stockholm: Prisma.
Säljö, R (2005). Lärande och kulturella redskap. Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag

Studenters föreställningar om högre utbildning, 22 september kl. 13.15-15.00

Inför detta tillfälle läser ni rapporten De första "Bolognastudenterna" – om aktörskap, yrkesorientering och bildning i programutbildningar (Kan hämtas via www.hh.se/solur). Vid kursmomentet, som leds av Anders Nelson, diskuteras två frågor: 1. Hur kan och bör man som utbildningsanordnare respektive som lärare förhålla sig till studenternas föreställningar om utbildningens bildande och yrkesorienterande dimensioner, samt till studenternas föreställningar om eget aktörskap i sina studier? Hur kan och bör man som utbildningsanordnare och lärare förhålla sig till de skillnader i studieresultat som olika grupper av studenter på Högskolan i Halmstad uppnår?

Litteratur: Nelson, A., Björk, P., Trolle-Schultz Jensen, J., Nilsson, M., Witt, A-K. (2009). De första "Bolognastudenterna" – om aktörskap, yrkesorientering och bildning i programutbildningar - Delrapport från projektet Före, under och efter utbildningen på Högskolan i Halmstad 2007-2012. Forskning i Halmstad Nr 18.

Undervisningsfärdigheter, 20 oktober kl. 13.15-15.00

Boken *Teaching tips* kan uppfattas på en mängd olika sätt. Den är fylld med många praktiska råd för lärare, en del är säkert redan kända och kanske prövade av dig. Den kan uppfattas som en "Såhär gör man om problemet är följande" - bok, eller som en inspirationsbok. Samtalet, som leds av Bertil Gustafsson, ska handla om dessa och andra "knep" att göra bra ifrån sig som lärare. Men vi ska också något fundera över hur man bör förhålla sig till denna uppsättning av tips och hur du som läsare reagerar på de tips som boken ger i förhållande till din egen praktik?

Läs boken och funder över hur du skulle vilja använda denna i din egen undervisning. Var också beredd att ge ett gott råd som fungerat för dig själv, och som inte finns i boken.

Litteratur: McKeachie, W.J. (1999). *Teaching tips*. Houghton Mifflin, Boston

Länktips: <http://escalate.ac.uk/ite/help>

Examinationer och rättssäkerhet, 27 oktober kl. 13.15-15.00

Vid detta seminarium kommer Mattias Nilsson att leda en diskussion kring examinationer och rättssäkerhet. Vi kommer att tala om vad det innebär att som myndighetsrepresentant upprätta en rättssäkerhet kring examinationer och vilka skyldigheter du, som lärare, har. Vidare anknyter vi till frågan om konsekvenserna för examination utifrån kravet att ange lärandemål i kursplanerna (Högskolelagen kap 1 §9 och förordningen, bilaga 2). Förbered dig genom att ta med några exempel på lärandemål från dina egna kurser och hur examinering av dessa går till. Till denna gång förväntas du ha satt dig in i litteraturen och läst delar av Högskolelagen och Högskoleförordningen. Läs också kapitel 3 i Hård af Segerstad m.fl.

Länkar till:

Högskolelagen <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19921434.HTM>

Högskoleförordningen <http://www.notisum.se/rnp/SLS/LAG/19930100.HTM>

Vi avslutar detta tillfälle med att dela in er i grupper inför kommande heldagsmoment.

Learning in collaboration 10 november kl. 13.15-15.00

Forskare inom högskolor och universitet är idag ofta involverade i samarbeten med olika typer av företag och organisationer, utanför den akademiska världen. Den här föreläsningen, som hålls av Jan Karlsson, behandlar forskares lärande i samverkan i två olika sammanhang: samverkan med små och medelstora företag (SMF) och samverkan med företagare och forskarkollegor med olika ämnesbakgrund i ett multidisciplinärt forskningsprogram. Boken är Jan Karlssons avhandling och är ett exempel på svensk arbetsvetenskaplig forskning om lärande i arbetslivet med en internationell anknytning. Syftet med föreläsningen är att ge både teoretiska och praktiska perspektiv på arbetslivspedagogiskt utvecklingsarbete och forskning.

Litteratur: Karlsson, Jan (2008) Learning in collaboration. Academics' experiences in collaborative partnerships with practitioners and researchers.

Att utveckla den egna lärarrollen, 24 november kl. 10.00-17.00

Denna gång träffas vi under en hel dag. På förmiddagen kommer ni att arbeta gruppvis med att analysera hur ett undervisningsmoment för ett valt tema kan genomföras. Utgångspunkt är frågor som: vad ska uppnås, vilka är studenterna, vilka resurser finns? Tillsammans ska ni också planera för att genomföra ett arbetspass kring temat för de andra deltagarna på 30-45 min under eftermiddagen. Detta kommer att ske i en eller två grupperingar ledda av Mattias Nilsson och Anders Nelson. Dagen avslutas med att en utvärdering (läs mer om workshopen i bilaga 1).

Seminarium kring genomförda auskultationer 1 december, kl. 13.15 – 15.00

Vid detta tillfälle samtalar vi om vilken roll kollegor kan ha i din utveckling som lärare under ledning av Mattias Nilsson. Till denna gång ska ni ha genomfört samtliga auskultationer och också träffats för att ge återkoppling till varandra. Varje grupp redovisar sina erfarenheter av att observera och ge återkoppling till kollegor samt hur det känns att bli iakttagen av och föremål för återkoppling från kollegor

Avslutning, 15 december kl. 13.15-17.00

Vid detta tillfälle kommer vi i två grupper, under ledning av Mattias Nilsson och Anders Nelson, att föra en examinerande diskussion om lärande och pedagogiska förhållningssätt. I denna ska du redovisa vad i kursen och litteraturen som har påverkat dig i din syn på din lärargärning. Du ska också kunna formulera din roll i andras lärande med hjälp av pedagogiska begrepp och

teorier (se nedan beskrivning av examinationsuppgift). Vi avrundar med en muntlig värdering av den kurs som nu avslutas.

Kurskrav

1. Du ska ha en närvaro som motsvarar 80 % av kursträffarna. Dessutom ska du tillsammans med de övriga medverka till att seminarierna får ett meningsfullt innehåll. Dessa är 9 till antalet och har du varit borta från mer än 2 träffar så ska du komplettera i samråd med examinator. Du kan inte vara borta från mer än 5 tillfällen. I så fall får du gå om kursen. Det som händer i gruppen är väsentligt för lärandet och alltför stor frånvaro stör gruppens utveckling.
2. Du ska i samarbete med två kolleger under kursens gång genomföra en process av kollegial karaktär. Du ska medverka till att de två andra utvecklas som lärare, och vara öppen för deras synpunkter om hur du själv kan utvecklas.
3. Muntligt redogöra för din roll i andras lärande med hjälp av grundläggande pedagogiska begrepp och teorier samt beskriva din pedagogiska vision med hänsyn taget till rollen som myndighetsperson. Vid bedömningen kommer hänsyn tas till hur du visar att du förstått begrepp och teorier samt logiken i ditt val av pedagogisk vision

Beskrivning av muntlig examination

Målet för den muntliga examinationen:

- Ge uttryck för att ni har läst och förstått delar av litteraturen i ett kritiskt perspektiv.
- Visar en förmåga att tillsammans med andra föra ett resonemang med stöd i pedagogiska begrepp från kursen såsom vuxnas lärande, utveckling, kunskapsteori, utbildning och undervisning.
- Formulera hur ni ser på den egna rollen i andras lärande

Formen för att nå till målet:

- I en grupp om 7-8 personer delta i en diskussion där man begär ordet och i anslutning till diskussionen uppfyller målsättningen.
- En moderator leder diskussionen och fördelar ordet enligt deltagarnas begäran.

- Genom att de egna inläggen är förankrade i ett exempel på en undervisningssituation (verklig eller påhittad).
- Huvuddelen av de egna inläggen har explicita kopplingar till läst litteraturen

Betyg

För att få betyget Godkänd ska du:

1. Kurskraven ska vara uppfyllda
2. vara godkänd av examinatorn i uppgiften som handlar om att redogöra för pedagogiska begrepp, teorier samt egen vision.

Kurslitteratur

Bell, M. (2001)

Supported re_ective practice: a programme of peer observation and feedback for academic teaching development.

The international Journal for Academic Development, 6(1)

Bron, A.. & Wilhelmsson, L. (red.)(2005).

Lärprocesser i högre utbildning.

Liber, Malmö.

Hård af Segerstad, H., Klasson, A., Tebelius, U.(2007)

Vuxenpedagogik.

Studentlitteratur, Lund.

Karlsson, J.(2008)

Learning in collaboration.Academics' experiences in collaborative partnerships with practimoners and researchers.

Department of Education, Lunds Universitet.

McKeachie, W.J. (1999)

Teaching tips.

Houghton Mif_n, Boston.

MacKinnon, M. (2001)

Using observational feedback to promote academic development.

The International Journal for Academic Development, 6(1)

Nelson, A., Björk, P., Trolle-Schultz Jensen, J., Nilsson, M., Witt, A-K. (2009). De första "Bolognastudenterna" – om aktörskap, yrkesorientering och bildning i programutbildningar - Delrapport från projektet Före, under och efter utbildningen på Högskolan i Halmstad 2007-2012. Forskning i Halmstad Nr 18.

Ytterligare litteratur kan tillkomma enligt examinatorns anvisningar

Att undervisa i högre utbildning II Ht-2010

Bilaga 1

Välkomna till momentet Att utveckla den egna lärarrollen I, 24 nov kl. 10.00 – 17.00!

Den 24 november kommer vi att genomföra en heldags workshop kring att utveckla den egna lärarrollen. Ni kommer – i era auskultationsgrupper - att ta ansvar för att planera och genomföra ett mindre undervisningsmoment för de andra kursdeltagarna på ca 30-45 min.

Ni väljer själva i arbetsgruppen vad undervisningsmomentet ska handla om. Ni kan exempelvis välja att undervisa kring era egna ämnesområden och/eller något som ni anser vara relevant för vår gemensamma kurs. Kravet som vi kursledare ställer är dock att innehållet i undervisningen perspektiveras utifrån antingen genus, kulturell mångfald eller hållbar utveckling.

Ni väljer också själva i vilken form ni vill bedriva undervisningen. Är det av föreläsningsskäraktar kanske alla kursdeltagare kan vara åhörare medan andra former bäst passar att genomföras med ett mindre antal deltagare, då får vi övriga sitta med och betrakta undervisningsmomentets genomförande.

Vi har utgått ifrån att ni använder förmiddagen till att planera ert undervisningsmoment. Inget hindrar er dock från att redan nu påbörja förberedelserna.

Jag vill också be er om att i förväg skicka in en kort beskrivning av valt tema/perspektiv till mig för kännedom!

Schema för dagen

10.00 Genomgång av dagens upplägg.

10.30 Respektive grupp beger sig iväg för att enskilt diskutera och planera inför undervisningsmomentet som ni kommer att genomföra på eftermiddagen. Ni väljer själva lokal för det förberedande arbetet.

13.00 Återsamling av hela gruppen

Undervisningsmomenten genomförs i två grupperingar ledda av Mattias Nilsson och Anders Nelson.

16.30 Värdering av dagens övningar

17.00 Slut

Vi som kursledare kommer att finnas tillgängliga under hela förmiddagen för att kunna besvara eventuella frågor

Välkomna till vad vi hoppas blir en spännande och intressant dag!

Mattias Nilsson & Anders Nelson

HÖGSKOLEPEDAGOGIK

Fortsättningskursen

DESSA TVÅ SIDOR FRÅN OVANSTÅENDE KURSPLAN ÄR ETT FALSARIUM,
GJORT AV MIG, SVEN-OLOF COLLIN, FÖR ATT UPPMÄRKSAMMA DEN
POLITISKA STYRNINGEN SOM SKER PÅ HÖGSKOLAN HALMSTAD. FINN DE
SEX TERMERNA SOM ÄR ÄNDRADE. OCH FÖRFÄRRAS DÄREFTER.
/SVEN-OLOF COLLIN
som kan nås på sven-olof.collin@hh.se

ATT UNDERVISA I HÖGRE UTBILDNING II

En kursbeskrivning

Högskolan i Halmstad
v. 1035 – 1050

Mattias Nilsson

Välkommen

I den här kursbeskrivningen får du på ett övergripande plan veta vad du behöver göra för att kunna delta i de moment som kursen består av;

- En kursintroduktion
- Sju seminarier
- Tre till fyra auskultationer
- Ett examinationstillfälle
- Kursvärdering.

Examinator är
Mattias Nilsson
Telefon 035 – 16 74 89
E-mail mattias.nilsson@hh.se

Kursens syfte

Kursen syftar till att utveckla lärarens grundläggande förmåga för undervisande verksamheter inom högre utbildning. Kursens mål är att medverka till att kursdeltagarna skall ha ökat sina kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som grund för att arbeta professionellt som lärare inom högskolan.

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Färdighet och förmåga

- välja passande undervisningsformer för olikartade situationer, för att därmed kunna möta olika kravsituationer i mötet med studenter.
- bedriva undervisning i det egna ämnet utifrån generella målsättningar om rasers åtskillnad, biologiskt urval och plikten mot folket.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- delta i ett samtal om lärprocesser inom högre utbildning och med hjälp av grundläggande pedagogiska begrepp och teorier redogöra för sin roll i andras lärande.
- redogöra för sin pedagogiska grundsyn och hur denna påverkar förhållningssättet till uppgiften att medverka i studenters lärande
- på ett konstruktivt sätt ta och ge kritik som avser egna och andras förmåga att bedriva undervisning.

Kursens innehåll

Kursens huvudsakliga innehåll berör lärares förmåga att planera, undervisa, examinera och utvärdera forskningsanknuten högskoleutbildning inom det eget och andras kunskapsområden för att därmed stödja studenters lärande. Kunskaper om samhällets mål och regelverk för högre utbildning behandlas också. Under kursen kommer ras- och eugenik- och folk-utvecklingsaspekter av undervisning att diskuteras.